

A DOKTORI ISKOLA MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA

A Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának minőségbiztosítási rendszere a *Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság*, az *Országos Doktori Tanács* ajánlásain, a *központi köz- és szakigazgatási szervek* által megfogalmazott, illetve az *egyetemi* (Széchenyi István Egyetem) valamint az *egyetemi* (Széchenyi István Egyetem) és *kari* (SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar) minőségbiztosítási elveken nyugszik.

A Doktori Iskolában folyó képzés minőségét különösen az alábbi eszközök szolgálják, és biztosítják, *személyi – anyagi – szakmai-szervezeti felosztás* szerinti hármas bontásban, szem előtt tartva az Országos Doktori Tanács 2013-ban megfogalmazott és következetesen alkalmazott elveit, úgymint a *szakmai kontroll, nyilvánosság, egyéni felelősség, visszacsatolás és dokumentálás* követelményeit.

I. Személyi garanciák

1. A törzstagság, a témavezetői és az oktatói közösség összetétele (melyet a Doktori Iskola Tanácsa is jól tükröz) során kizárólag a szakmai minőségre helyezük a hangsúlyt. A Doktori Iskola lényegében mindenkor megfelelt a jogszabályi követelményeknek, pl. a törzstagok számát illetően. A törzstagok között akadémikus és további 3 akadémiai doktor is található, amely igen magas tudományos színvonalat is igazol, a 7 tagú törzstagi gárdából 5-en egyetemi tanárok vagy professor emeritusok/emeriták, 2 törzstag pedig docens, közülük 1 törzstag már habilitált docens, míg a másik docens törzstag a habilitációs eljárást készíti elő. A Doktori Iskola törzstagjai között az egyetemi tanárok számottevő, 2/3-os, illetve korábban (az emerituskorba való belépésük előtt) 3/4-es többségben voltak mindvégig. A törzstagi gárda vonatkozásában elmondható, hogy kutatási területeik lényegében valamennyi fontosabb jogágot lefednek (állam- és jogelmélet, alkotmányjog, büntetőjog, európai és nemzetközi jog, közigazgatási jog, polgári jog). A törzstagok közül jelenleg négyen tanszéket is vezetnek mindemellett, amely további jogágak (pl. eljárásjogok) feletti szakmai ismereteket, oktató- és kutatótevékenységet is feltételez.

Az oktatói utánpótlás bizonyítéka, hogy az oktatók és témavezetők között számos fiatal, tipikusan docensi beosztású személy található, akik már idejekorán bekapcsolódhatnak a Doktori Iskola munkájába. Hosszabb távon ez kétségkívül előnyökkel járhat, hiszen a doktori képzés előmenetele lehetővé teszi, hogy mindenekelőtt oktatóként (választható tárgy) kezdje meg a munkát a fiatal, tudományos fokozattal rendelkező munkatárs, majd tapasztalatszerzés után témavezetőként segítse a doktoranduszt. Eme tapasztalatok megszerzése után már érett kutatóként (a tudomány- és oktatásszervezés területén is jelentős jártassággal bírva) vesz részt a doktori iskola működésében, elősegítve a törzstagsághoz szükséges tudományos, oktatói és témavezetői feltételek magasszintű teljesítését.

II. Anyagi garanciák

2. Doktori Iskolánk anyagi helyzete az 5 éves működés minden időpontjában kiszámítható, stabil és rentábilis volt, jellemző rá a felelős gazdálkodás. A cél továbbra is eme működés folytatása. A Doktori Iskola anyagi helyzetét érintő lépésekről szóló döntések (pl. doktorandusz kutatásának vagy rendezvény támogatása) sohasem egyszemélyi, hanem testületi, a Doktori Iskola Tudományági Doktori Tanácsa által tárgyalt és eldöntött kérdések. A Széchenyi István Egyetem gazdasági és pénzügyi illetékes szervezeti egységei folyamatos belső, ügyviteli, számviteli kontrollt gyakorolnak a gazdálkodás felett. Mindeddig nem történt olyan észrevétel, jelzés, amely az anyagi források felhasználását negatívan jellemezte volna, így a Doktori Iskola minőségbiztosításának anyagi, pénzügyi fedezetei rendelkezésre állnak, azokat a Doktori Iskola transzparens módon, szabályszerűen, ésszerűen, hatékonyan, valamint eredményesen kezeli.

3. A Doktori Iskola kiemelt figyelmet fordít arra, hogy hazai, uniós és nemzetközi nivós pályázatokon elinduljon (az Egyetemmel vagy a Karral közösen), és a doktoranduszok tudományos eredmények disszeminációjára, infrastruktúra-fejlesztésre és minőségfejlesztésre anyagi forrásokat szerezzen. Ennek egyik kiváló példája volt a 2013. június 30-án zárult nagy sikerű TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010/0010 – *Tehetség gondozás rendszer és a tudományos-képzési műhelyek fejlesztése a Széchenyi István Egyetemen*, valamint a jelenleg is folyó TÁMOP-4.2.2.B-15/1/KONV-2015-0002 – *Széchenyi István Egyetem minőségi kutatói utánpótlás nevelésének fejlesztése* elnevezésű projekt lebonyolítása. A projektek keretében lehetőség nyílt a doktoranduszok tudományos teljesítményeinek támogatására, a sikeresen megvédett PhD-disszertációk kiadására, és nagymértékű kutatást segítő infrastruktúra-fejlesztést is megvalósítottunk (HeinOnline-adatbázis előfizetése, illetve könyvrendelés).

III. Szakmai-szervezeti garanciák

4. A Doktori Iskola szervezett képzésébe kizárólag transzparens és meritórius elveken nyugvó felvételi eljárás útján lehet felvételt nyerni. A felvételi eljárásban alkalmazott, pontosan szabályozott értékelési kritériumok és a felvételi bizottság pártatlansága egyaránt biztosítékul szolgálnak arra, hogy a Doktori Iskolában csak a legkiválóbb jelentkezők kezdhetik meg doktori tanulmányaikat. A felvételi pontszámok és követelmények nyilvánosak, azok a Doktori Iskola honlapján szabadon elérhetők. Ld.: <http://doktiskjog.sze.hu/felveteli-kovetelmenyek-es-pontszamok>

A felvételi bizottság minimum háromtagú, azonban a gyakorlat inkább azt mutatja, hogy valamennyi jogág, de különösen a jelentkezők kutatási területéhez kapcsolódó valamennyi jogág intézményi vezető oktatói-kutatói (jellemzően egyetemi tanári minőségben) képviseltetik magukat a felvételi bizottságban.



A jelentkezők értékelése során különös hangsúlyt kap a jelentkező tanulmányi eredménye, idegennyelv-ismerete, tudományos diákköri, demonstrátori munkája, külföldi részképzése, publikációs tevékenysége, kutatási programokban való közreműködése, konferenciái részvétele, valamint az előterjesztett munkaterv minősége és megvalósíthatósága. A gyakorlati életből, többnyire a klasszikus jogász hivatásrendekből érkező jelentkezők szakmai tapasztalatának, kutatói vénájának és elhivatottságának feltérképezése is részét képezi a felvételi elbeszélgetéseknek.

A doktori képzés folyamán az egyéni felkészülés minőségét a jelentkezőktől elvárt tudományos előélet és a folyamatos témavezetői segítség garantálja.

5. A Doktori Iskola a tipikusan június 1-i jelentkezési határidő előtt elkészít információs csomagokat, anyagokat, amelyeket a klasszikus jogász hivatásrendek (bíróóságok, ügyvédi kamarák, ügyészségek, közigazgatási szervezet, etc.) képviselőihez eljuttat. Ezekből az érdeklődők megismerhetik a doktori képzés főbb jellemzőit, paramétereit, a fokozatszerzés alapvető szabályait.

6. A Doktori Iskola hallgatói létszáma stabilnak mondható (évfolyamonként legalább 10 hallgató nyer felvételt, azonban az egyéni képzésre jelentkezők számával ez nőhet), és immáron a gyakorlati életből is egyre több szakember jelentkezik Doktori Iskolánkba. Az oktatók és doktoranduszok számaránya lehetővé teszi, hogy személyesebb, több érdemi és közvetlen konzultációs lehetőséget magában hordozó tutoriális rendszerhez közelítsen képzésünk.

A hallgatókkal szemben az oktatás és a kutatás terén támasztott szigorú, transzparens követelmények a minőségbiztosítás kulcsfontosságú eszközei közé tartoznak. A szervezett képzés első két évében a hallgatók szemeszterenként legalább harminc kreditpontot kötelesek összegyűjteni, így a negyedik szemeszter végére legalább százhusz kreditponttal kell rendelkezniük. Az abszolutorium megszerzéséhez minimum száznyolcvan kreditpontra van szükség. A hiányzó kreditpontok megszerzése érdekében a hallgatók színvonalas, önálló tudományos tevékenység végzésére – elsősorban tudományos közlemények közzétételére és konferenciái előadások megtartására – kötelesek. Az ezekből szerezhető kreditpontok a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ) mellékleteként (1. sz. melléklet) normatív erővel bírnak, így ezek objektív szempontként szolgálnak.

A Doktori Iskola emellett mind a tapasztalatszerzés, mind a minőségbiztosítás, mind a tudományos előmenetel szempontjából lényegesnek tartja a hallgatók külföldi részképzését, melynek beszámításához azonban – ugyancsak minőségbiztosítási célból – szigorú feltételeket támaszt.

A kutatáshoz és oktatáshoz nélkülözhetetlen módszertani tárgyak képzési kínálata bővül, a jogász éthosz, életszemlélet kialakítását pedig olyan speciális kurzusok is elősegítik, mint a jog megjelenésének vizsgálata az irodalomban és egyéb művészeti ágakban.

7. A Doktori Iskola hallgatói félévente kutatási jelentést készítenek, melyet a témavezető véleményez. A jelentés a tárgyidőszakban folytatott tanulmányi és kutatási tevékenység összefoglalását, a megjelent publikációk jegyzékét, az elért eredményeket, a munkatervben foglaltak megvalósítása felé történő előrehaladás mértékét, az esetleges elmaradás magyarázatát és a felmerült problémák ismertetését tartalmazza. A kutatási jelentések egy – témavezetői véleményekkel ellátott – példányát a Doktori Iskola vezetőjéhez is el kell juttatni, amelyeket a Doktori Iskola titkársága archivál a doktorandusz személyi anyagában.

8. A szervezett doktori képzés alapos megfontolást és testületi döntést (Doktori Iskola Tudományági Doktori Tanácsa) követően összeállított tanrendje, a tantárgyfelelősök, a témavezetők és az oktatók személyes és tudományos kvalitásai, a tantárgyi tematikák részletessége, továbbá az oktatás módszerei, forrásai és tárgyi feltételei egyaránt fontos garanciái a minőség biztosításának.

9. A szervezett doktori képzést az oktatók hallgatói véleményezéséről szóló egyetemi szabályzatnak (ún. OMHV a NEPTUN-rendszerben) megfelelően értékelni kell. A képzési követelmények egységesítése, a doktori fokozatszerzési eljárás feltételeinek pontosítása, valamint a Doktori Iskolában folyó oktatási és kutatási tevékenység minőségének biztosítása vagy fokozása érdekében a Doktori Iskola Tudományági Doktori Tanácsa irányelveket fogadhat el.

10. Az abszolutórium megszerzése utáni időszakban is meg kell őrizni a Doktori Iskola működésének magas színvonalát. A munkahelyi vitán és a doktori fokozatszerzési eljárás (doktori szigorlat, nyilvános vita) során mindvégig biztosítani kell az eljárási cselekmények pontos dokumentálását, az eljáró bizottságok szabályszerű személyi összetételét, az összeférhetetlenségi előírások maradéktalan betartását, valamint a széleskörű tudományos nyilvánosságot, ideértve a minősített külső szakértők bevonását és a doktori értekezés közzétételét is. A doktori eljárás nyilvános szakaszában Doktori Iskolánk kiemelt célkitűzése, hogy a „belső” és „külső” résztvevők 2/3-1/3-os szabálya helyett egy szigorúbb megoldást alkalmazzon, azaz Doktori Iskolánk törekszik arra, hogy pl. a nyilvános védés bizottságában a belső résztvevők aránya legfeljebb 1/3 legyen, és a külső résztvevők aránya érje el inkább a 2/3-ot.

11. A Doktori Iskola Tanácsa folyamatosan figyelemmel kíséri a kutatási és az oktatási program működését, és évenként értékelést készít a tapasztalatokról. A Doktori Iskola 22 tagú Tudományági Doktori Tanácsa – az átláthatóság és az egyszemélyi döntések kiküszöbölése érdekében – törekszik arra, hogy mind több ügyben állást foglaljon, illetve döntést hozzon. Ez tipikusan olyan esetekre értendő, amelyek a működés során (pl. pályázati pénzek feletti rendelkezés tekintetében) eseti, *ad hoc* jelleggel bírnak, és nem tekinthetők továbbá a Doktori Iskola működése során tipikus ügyeknek, jellemző hatásköröknek. Az egyszemélyi döntéseket kiküszöbölendő, ezen esetekben a Doktori Iskola Tanácsa hoz kötelező döntéseket (pl. egy eseti pályázati támogatás odaitélése, könyvkiadás vagy tudományos eredmény disszeminációjának támogatása).

12. A Doktori Iskola titkársága az igények és a lehetőségek szerint közreműködik az oktatók és hallgatók MTMT-rendszerének frissítésében, a felvett doktoranduszoknak leírást és útmutatót küldünk a rendszer működéséről, és szükség esetén gyakorlatban is megmutatjuk számukra az adatkezelői, adatbeviteli, szerkesztői funkciókat. Naprakész, aktuális információkat közlünk a doktori.hu felületén, illetve honlapunkon (<http://dokitiskjog.sze.hu/bemutatkozas>), melyeket rendszeresen frissítünk, karbantartunk.

13. Doktori Iskolánk nevesített célkitűzése a pályázatokon való részvétel (intézményi és egyéni szinten egyaránt), mindemellett kiemelhető, hogy évente decemberben tematikus doktorandusz-konferenciákat (tkp. országos, állam- és jogtudományi „doktorandusz-seregszemle”), workshopokat és tanulmányi kirándulásokat szervezünk.

14. Doktori Iskolánk is részt vesz a Kúria és az állam- és jogtudományi doktori iskolák együttműködésével létrejött gyakornoki rendszer kiépítésében (<http://kuria-birosag.hu/hu/gyakornoki-rendszer-kialakitasa-az-allam-es-jogtudomanyi-karok-doktori-iskolaival-egyuttmukodesben>), és törekszik arra, hogy minél szélesebb együttműködési kereteket alakítson ki a jogászai hivatásrendekkel és a tudományos élet képviselőivel.

Győr, 2015. szeptember 26.

Prof. Dr. Szigeti Péter DSc. s.k.
a Doktori Iskola vezetője

Dr. Kecskés Gábor PhD. s.k.
a Doktori Iskola titkára